

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIRREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsiooni juhataja J. Janusson

Sektsiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsiooni juhataja J. Kurkus

Sektsiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 27

Tallinn, 12. juulil 1938

IV aastakäik

SISU:

Lk.

PÕLLUMAJANDUS

Päevatööliste palgad 484
Karjaste palgad 485

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

Tööstusettevõtteid ja tööloolu 1. VI 1938 486
Väärtipaberite turg vajab korraldamist 490

HINNAD

Tähtsamad hinnad ja noteeringud 492

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Võiturg 491
Põllumajanduslik väljavedu 491
Peekoniturg 493
Tapaloomade ja hihaturg 493
Toornahekade turg 493
Kanamunaturg 494
Piimaturg 494
Aedviljaturg 495
Kalaturg 495

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaaruanne 496

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Leedu-Saksa kaubandusläbirääkimised 497
Itaalia-Saksa kaubavahetuse areng 497
Hoiatus eksportijale 498
Tsemendi tootmine Lätis 498
Argentiina kartulisaak 498

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE

Wages of Day Labourers 484
Wages of Shepherds 485

INDUSTRY AND TRADE

Industrial Enterprises and Employment on June,
1. 1938 486
Need for Organising the Security Market 490

PRICES

Prices and Quotations 492

AGRICULTURAL MARKETS

Butter Market 491
Exports of Agricultural Products 491
Bacon Market 493
Cattle and Meat Market 493
Rawhide Market 493
Egg Market 494
Milk Market 494
Vegetable Market 495
Fish Market 495

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 496

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

Commercial Negotiations between Lithuania and
Germany 497
The Development of Trade between Italy a. Germany 497
Warning to Exporters 498
Production of Cement in Latvia 498
Potato Crop in Argentine 498

PÖLLUMAJANDUS

PÄEVATÖÖLISTE PALGAD. — WAGES OF DAY LABOURERS.

Päevatööliste järele oli nõudmine käesoleval kevadel suur, kuna alatisi töölisi ei olnud saada küllaldaselt, seepärast pidi päevilisi tarvitama rohkem kui tavaliselt. Suurema nõudmise tõttu tõusid palgad. Riigi Statistika Keskbüroo korrespondentide poolt saadetud teadete järgi tõusid päevatööliste palgad käesoleval kevadel kõigi päevatöölistiikidele keskmiselt 10% võrreldes eelmise aastaga.

Põllutööliste palkades viimasel aastakümnel võis märkida tõusuperioodi kuni 1929. a., siis langust kuni 1933. a. Langusperiood 1929—33. a. oli tingitud kriisist, kuid käsikäes kriisi möödumisega algas ka tõus põllutööliste palkades, mis kestnud senini. Alates 1934. a., mil põllutööliste palgad juba tõusid, jätkus tõus ka hilisemal aastail käesolevani. K. a. palgad ei näidanud tõusu ainult võrreldes e. a-ga, vaid k. a-ne palgatõus ületab isegi 1929. a. kõrgseisu. Palgatõus oli paiguti suurem või väiksem, kuid see ilmnes üle riigi kõikjal.

Päevatöölistele hobusemeestele (oma toidul) maksti riigikeskmiselt käesoleval kevadel 5,15 kr. päevas l. a. 4,65 kr. vastu, seega tõus 10,8%. Nende palk ületas 1929. a. taseme 4,3% võrra. 1929. a. said omal toidul olevad hobusemehed 4,94 kr. päevas. Maade järgi vaadatuna tõusis omal toidul olevate hobusemeeste palk kõrgeimale Valgamaal 5,67 kr. päevas, sellele järgnesid palga kõrguselt Võru- 5,95 kr., Järva- 5,41 kr., Petseri- 5,25 kr., Pärnu- 5,24 kr., Tartu- 5,16 kr., Harju- 5,13 kr., Viljandi- 5,12 kr., Viru- 4,94 kr., Lääne- 4,60 kr. ja Saare- 4,04 kr. päevas. Peremehe toidul olevad hobusemehed said riigikeskmiselt 4,14 kr. päevas l. a. 3,83 kr. vastu, seega tõusis nende palk 8,1%, kuna 1929. a. nende palk oli 3,84 kr., siis saavutati juba möödunud aastal samane palgatase 1929. a. kõrgseisuga. Maade järgi vaadatuna tõusis tänavu peremehe toidul olevate hobusemeeste päevapalk kõrgeimale Järvamaal, kus neile maksti 4,50 kr. päevas, sellele järgnes Võru- 4,34 kr., Viljandi- ja Valga- 4,23 kr., Tartu- 4,20 kr., Harju-

ja Petseri- 4,18 kr., Pärnu- 4,16 kr., Viru- 4,09 kr., Lääne- 3,88 kr. ja Saare- 3,38 kr.

Jala-meespäevilised peremehe toidul said tänavu kevadel 2,29 kr. päevas m. a. 2,08 kr. vastu, seega osutus nende palk tänavu 10,1% kõrgemaks m. a. palgast, kuna m. a. palk ületas juba 1929. a. kõrgseisu, mis oli 2,01 kr. päevas. Maade järgi oli peremehe toidul olevate meespäeviliste palk kõrgeim Järvamaal 2,42 kr. päevas, sellele järgnesid palga kõrguselt Viljandimaa 2,39 kr., Viru- 2,37 kr., Harju- ja Pärnu- 2,33 kr., Valga- 2,32 kr., Tartu- ja Võru- 2,27 kr., Lääne- 2,26 kr., Saare- 2,08 kr. ja Petseri- 1,77 kr. Nagu näha siintoodud palganormidest oli meespäeviliste palk enamvähem ühtlane kõigis maades peale Petseri- ja Saaremaa, kus palganormid olid pisut madalamad, kui teistes maades. Peremehe toidul olute naispäevatööliste palk tõusis l. a. 1,5 kr-lt 1,76 kr-le, s. o. 12,1%. Maade järgi maksti peremehe toidul olevaile naispäevatöölistele kõrgeimat palka Viljandimaal 1,89 kr. päevas, sellele järgnes palga kõrguselt Järva- 1,86 kr., Viru- 1,80 kr., Pärnu- ja Lääne- 1,78 kr., Tartu- 1,77 kr., Harju- Valga- ja Võru- 1,73 kr., Saare- 1,59 kr. ja Petseri- 1,32 kr. päevas. Võrreldes naispäevatööliste palku varemaja ajaga pikemate aastate vältel võib tähendada, et palkade kõrgseisu, mis oli enne kriisi 1929. a. ületasid juba m. a. palgad 5%, kuna tänavused palgad on tunduvalt kõrgemad, kui nad olnud varem.

Samuti kui mainitud täisealiste päeviliste palgad, näitasid käesoleval kevadel tõusu ka alaealiste palgad. Riigikeskmiselt maksti alaealisile päevas 1,32 kr. l. a. 1,19 kr. vastu, s. o. 10,9% rohkem. Alaealiste palga kohta võib tähendada, samuti nagu täisealiste palkade juureski, et nad ületavad 1929. a. kõrgseisu. 1929. a. maksti alaealisile riigikeskmiselt kevadisel põllutööhooajal 1,10 kr. päevas, seega ületab käesoleva-aastane palgatase selle 6%-ga. Kõrgeimale tõusis alaealiste palk käesoleval kevadel Viljandimaal, kus maksti 1,47 kr. päevas maa-keskmiselt; madalaim oli alaealiste päevapalk Saare- ja Petserimaal. Saaremaal maksti alaealisile päevas 1,10 kr. ja Petserimaal 1,04 kr.

Tööpäevapikkuses ei olnud märkimisväärt muudatusi võrreldes l. a.-ga, kuna üleriiklikult oli keskmiseks tööpäevapikkuseks 1937. a. 11,5 tundi ja 1938. a. 11,3 tundi, seega vahe 0,2 tundi.

Tööpäeva pikkus on viimaseil aastail näidanud lühenemist. 1936. a. oli keskmiseks tööpäeva pikkuseks 11,6 tundi, seega tänavu kevadisel põllutööde hooajal oli tööpäev ligi 3% lühem, kui kolme aasta eest.

KARJASTE PALGAD. — WAGES OF SHEPHERDS.

Karjaste palgade muutused on tihedas seoses teiste põllutööliliste palgade muutustega. Nagu varemalt avaldatust selgus, näitasid aasta-, kui ka suvetööliliste palgad tänavu tõusu, võrreldes e. a.-ga, samuti näitasid tõusu ka karjaste palgad. Riigikeskmiselt maksetakse peremehe toidul tänavu karjastele 22,00 kr. kuus ehk 119 kr. suve pealt e. a. 19,80 kr. vastu kuus ja 108,90 kr. vastu suve pealt, seega näitas karjaste palk tõusu 11,1%. Võrreldes pikema aja vältel karjaste palku tänavustega, võib tähendada, et tänavu on karjaste palgad kõrgemad kui varem. 1928. ja 1929. a. oli karjaste palk kõrgeim, kuid tänavune palk ületab ka selleaegseid norme. 1928. a. maksti karjaseile 21,40 kr. ja 1929. a. 21,30 kr. kuus. Tänavu on karjaste palk küll pisut väiksem, kui oli 1928. ja 1929. a., kuid see sõitub sellest, et tänavu on karjaste teenistusketus lühem kui oli neil aastail. 1928. a. oli karjaste keskmiseks teenistusketuseks 5,7 ja 1929. a. 6,0 kuud, kuna tänavu on karjaste keskmiseks teenistusketuseks 5,4 kuud. 1928. a. said karjased suve pealt 121,60 kr. ja 1929. a. 127,60 kr., kuna tänavu on karjaste keskmiseks suviseks teenistuseks 119,00 kr.

Karjaste palgad näitasid 1928-1933. a. pidevat langust nagu teistel põllutööliliskideldelgi. 1933. a. oli karjaste palk madalaim vaatlusaluse aja jooksul ning neile maksti riigikeskmiselt 11,80 kr. kuus. Palkade langusajajärk satub kokku kriisajajärguga põllumajanduses, kunas ka põllumajandussaadustehinnad näitasid langust. Alates 1934. a. hakkasid karjaste palgad taas tõusma ja see on kestnud tänini.

Karjaste palgades võib panna tähele vanusrühmituste järgi märgatavaid palgavahe- sid. Karjaseks tarvitatakse väga suurel arvul alaealisi, kusjuures nooremaile karjaseile

ei ole võimalik anda täita muid ülesandeid kui ainult järelevalve loomade järgi, kuna vanemad karjased sooritavad ka muid karjama- janduslikke töid, nagu lehmade lüpsmine ja muud, seetõttu on ka nooremate palgad ma- dalamad ja vanemal kallimad. Alla 15 a. va- nused karjased said riigikeskmiselt 18,10 kr., 15—17 a. vanused 21,80 kr. ja vanemad kui 17-aastased 26,30 kr. kuus. Karjaste kogu- arvus oli kõige rohkem alla 15-a. vanuseid 42,3% saadud teadete arvust, 15—17 a. 29,8% ja üle 17 a. vanuseid 27,9%.

Maade järgi vaadatuna oli karjaste palk kõrgeim Tartumaal 25,40 kr. ja mada- laim Saaremaal 13,10 kr. kuus. Üldiselt võib tähendada, et Põhja-Eestis on karjaste pal- gad madalaimad ja Lõuna-Eestis kõrgeimad. Kõrguse järjekorras Tartumaale järgnes Val- ga — 24,30 kr., Viljandi — 23,50 kr., Võru — 21,20 kr., Pärnu — 21,00 kr., Järva — 18,50 kr., Petseri — 17,30 kr., Lääne — 17,00 kr., Viru — 16,50 kr. ja Harju — 15,50 kr. kuus.

Enamus karjaseist oli segapalgalisi, kuna puht raha- ja puht varustuspalgalisi oli vä- hem. Segapalgalisi karjaseid oli 66,7% tea- dete koguarvust, rahapalgalisi 31,0% ja puht varustuspalgaga ainult 2,3%. Segapalgaga karjased said riigikeskmiselt 22,70 kr., raha- palgaga 20,70 kr. ja varustuspalgaga 14,80 kr. kuus. Nagu siit nähtub, said segapalgaga karjased kõrgeimat palka ja rahapalgalised pisut madalamat, kuna varustuspalgaga kar- jased said madalimat palka. Varustuspalgaga karjaste palk on madalam sega- ja rahapalga- liste omast seetõttu, et selles rühmas esinesid ainult nooremad vanusliigid. Puht varustus- palgaga karjased kuulusid pea eranditult alla 15 a. vanusrühma ja ainult üksikuid oli vane- mate kui 15 a. rühmas.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

TÖÖSTUSETTEVÕTTED JA TÖÖLOLU 1. VI 1938.

INDUSTRIAL ENTERPRISES AND EMPLOYMENT ON JUNE, 1. 1938.

Peamiselt suvisesoonsete tööde arvel laienes töömaht tööstuses k. a. mais tunduvalt. Tööstusettevõtete ja töötajate arvus, arvatud kaasa ehituse alal tegutsevad ettevõtted, näeme võrdlemisi suurt aktiivsuse tõusu. Tähtsamaks teguriks, mis suuresti elustas tööstustegevuse aktiivsust on mäe-, mineraalide- ja ehitustööstus ning osalt ka saeveskid. Ülevaate tööstusettevõtete ja töötajate arvu suurenemise või vähenemise kohta k. a. 1. VI võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama ajaga saame järgmisist arvudest:

Tööstusettevõtete üldarv suur- ja kesk- tööstuses.

	Suurtööstus	Kesk- tööstus	Kokku
1. VI 38	452	958	1410
1. V 38	426	929	1355
1. VI 37	389	986	1375
1. VI 33	275	537	812
1. VI 29	282	476	758

Juurdekasv või kahanemine 1. VI 38 (±).

Võrreldes	Suurtööstus	Kesk- tööstus	Kokku
1. V 38	+ 26	+ 29	+ 55
1. VI 37	+ 63	- 28	+ 35
1. VI 33	+177	+421	+598
1. VI 29	+170	+482	+652

K. a. mais suurenes ettevõtete arv suur-
tööstuses (20 ja enam töölisega ettevõtted)
murdude ja kaevanduste rühmas 6 ettevõtte
võrra, sellest turbatööstuse alal 5 ja kivi-
ning paemurdude alal 1 ettevõtte võrra. Mi-
neraalide töötlemise rühmas suurenes ettevõ-
tete arv savi- ja keraamika alal 5 võrra, puu-
tööstuses — saeveskite alal 8 ja ehitustöös-
tuses hoonete ehitamise alal 5 ettevõtte võr-
ra. Samal ajal suurenes ettevõtete arv kesk-
tööstuses (5—19 töölisega ettevõtted) murdu-
de ja kaevanduste alal 2, mineraalide töötle-
misel 4, metallitööstuses 3, puutööstuses 5,
toit-, maitseainete- ja jookidetööstuses 4 ning
ehitustööstuse alal 23 ettevõtte võrra, kuna
hooaja möödumisel vähenes ettevõtete arv
kesktööstuses 4 saeveski ja 8 piiritusvabriku
võrra võrreldes eelmise kuuga. Kõigis teisis
tööstusharudes olid ettevõtete arvu muutused
väiksemad.

Rööbiti ettevõtete arvu kasvamisega ja
suvehooajatoode haripunktile lähenemisel suu-
renes tublisti ka töötajate arv tööstuses.

Töötajate arv 1. VI 1929—38. a.

	Suurtööstus	Kesk- tööstus	Kokku
1. VI 38	54 013	9 576	63 589
1. V 38	49 957	8 877	58 834
1. VI 37	50 523	10 427	60 950
1. VI 33	28 623	5 124	33 747
1. VI 29	34 599	5 317	39 916

Suurenemine või vähenemine 1. VI 38 (±).

Võrreldes	Suurtööstus	Kesk- tööstus	Kokku
1. V 38	+ 4 056	+ 699	+ 4 755
1. VI 37	+ 3 490	- 851	+ 2 639
1. VI 33	+25 390	+4 452	+29 842
1. VI 29	+19 414	+4 259	+23 673

Ülaltoodud arvudest nähtub, et töötajate
arv suurenes k. a. mais suur- ja kesktööstus-
tes 4 755 töötaja võrra võrreldes eelmise kuu-
ga. Võrreldes eelmiste aastate sama aja sei-
suga on töömahu suurenemine k. a. esime-
sel juunil palju suurem.

Murdude ja kaevanduste rühmas
tõusis töötajate arv 1. VI k. a. suur- ja kesk-
tööstuses 8 343, mis on suurem eelmise kuu
seisust 2 029 isikut ehk 32% ning 1937. a.
omast 1 388 töötajat ehk 20%. Töömahu suu-
renemine toimus kõigis selle rühma erialades.
Nii suurenes töötajate arv turbatööstuses
1 756 isikut ehk 91,5%, õlikaevandusis — 196
töötajat ehk 4,9% ning kivi- ja paemurdudes
— 77 isikut ehk 21,4% võrreldes eelmise kuu-
ga. Võrreldes m. a. sama kuuga on suurene-
mine neil aladel vastavalt 629 töötajat ehk
20,6%, 644 isikut ehk 18% ja 115 töötajat
ehk 35,8%.

Mineraalide töötlemise alal suu-
renes töötajate arv k. a. mais suur- ja kesk-
tööstuses 611 isikut ehk 23,8% võrreldes eel-
mise kuuga, kuid võrreldes m. a. sama ajaga
on suurenemine 398 töötajat ehk 14,3%. Tse-
mendi-, lubja- ja kipsitööstuses tõusis tööta-
jate arv 92 isikut ehk 11,4%, savi- ja keraa-
mikatööstuses 500 töötajat ehk 62,4% ning
klaasitööstuses 15 isikut ehk 1,7% võrreldes
eelmise kuuga, kuna suurenemine võrreldes

Tööloolu ja tööliste teenistus tööstuses — *Employment and Earnings in Industry*

	Töötajate arv Number of Workers			Tunniteenus suur-tööstuses mais 1938. Hourly Earnings in Large-scale Ind. in May, 1938					
	1. VI 1938		± Mais 1938 In May 1938	Senti tunnis Sents per Hour		Indeksid (eelmise aasta vastav kuu - 100) Indexes (corresponding Month of Previous Year - 100)			
	Suurtööstus Large-scale Industry	Suur- ja kesktööstus - Large-scale and Middle-sized Industry				Teenistuse nimesväärtus Nominal Earnings		Realteenus Real Earnings	
						M.	F.	M.	N.
I Murrud ja kaevandused — Mines and quarries	8 213	8 343	+ 2029	47,0	30,2	109	118	103	111
II Mineraalide töötlemine — Mineral working industry	2 661	3 179	+ 611	41,5	22,0	110	107	103	101
III Metallitööstus — Engineering industry	6 759	7 975	+ 109	46,6	26,0	107	108	101	102
IV Keemiatööst. — Chemical ind.	3 043	3 347	+ 213	40,6	26,6	115	102	108	96
V Nahatööstus — Leather ind.	575	799	+ 33	87,5	21,4	104	99	98	93
VI Tekstiilitööstus — Textile ind.	11 387	11 955	+ 196	35,8	27,3	109	110	103	103
VII Puutööstus — Woodworking industry	5 255	6 726	+ 414	39,9	25,9	111	108	104	102
VIII Paberitööstus — Paper ind.	2 351	2 530	+ 34	39,7	26,9	104	100	98	94
IX Polügraafiatööstus — Poly- graphic industry	1 505	2 043	+ 10	40,8	32,8	97	92	91	87
X Toit-, maitseain. ja jookide ts. — Foodstuff, stimul. and beverage industry	3 463	6 698	— 32	39,6	22,7	101	100	95	94
XI Kehakatte- ja pudukaupade ts. — Clothing a. dry-goods ind.	1 342	2 856	+ 22	46,7	26,8	94	113	88	106
XII Ehitustööst. — Building ind.	5 771	6 565	+ 1 378	43,5	22,6	114	118	107	111
XIII Elektri- ja gaasi- ja vesivarustis — Electric power plants, gas and water works	1 110	1 186	+ 89	46,3	31,5	99	105	93	99
XIV Puhastustööstus — Sanit- ation industry	128	384	+ 41	35,6	20,9	118	109	111	103
Kokku — Total	54 013	63 589	+ 4 755	42,9	26,5	109	108	103	102

m. a. sama aja seisuga on neil aladel vasta-
valt 0,2%, 36,8% ja 4,8%.

Metallitööstuses tegeles 1. VI k. a. suur- ja kesktööstuses 7 975 töötajat, mis on suurem eelmisest kuust 109 isikut ehk 1,4% ning m. a. sama aja seisust 579 töötajat ehk 7,8%. Metallitööstuse erialadest osutavad töömahu suurenemine masinaehitus- ja remont 1,9%, raudtee- ja trammitöökojad — 1,3%, elektriaparaatide valmistamise alal — 1,7%, mehhaanika- ja lukusepatöökojad 5,7% ning mitmesuguste metallesemete valmistamise ala 0,6%. Väikest aktiivsuse nõrgenemist võis märkida mais laevaehituse alal — 2,9% võrreldes eelmise kuuga. Võrreldes m. a. sama kuu seisuga on töömahu suurenemine peale mitmesuguste metallesemete valmistamise kõigil neil aladel vastavalt 0,1%, 14,1%, 6,8%, 33,7% ja 19,5%. Mitmesuguste metallesemete valmistamise alal on aga tagasimine 1,2%.

Keemiatööstuses töötas 1. VI k. a.

suur- ja kesktööstuses 3 347 isikut, mis on suurem eelmise kuu töötajate arvust 213 töötajat ehk 6,8% ja kõrgem m. a. sama kuu seisust 569 isikut ehk 20,5%. Töötajate arv tööstuses seebi- ja küünlatööstuses 4,1% ja õlikivi-õlitööstuses 13,1%, kuna väikest tagasiminekut andis kummitööstus — 0,7% ja mitmesuguste keemiaainetetööstus 3,2% võrreldes eelmise kuuga. Võrreldes m. a. sama kuu seisuga on suurenemine seebi- ja küünlatööstuses 32,1% ja õlikiviõlitööstuses — 50,4%, kuna töömahu vähenes kummitööstuses — 4,2% ja mitmesuguste keemiaainetetööstuses 15,2%.

Nahatööstuses tegeles 1. VI k. a. 799 isikut, mis on suurem eelmise kuu seisust 33 töötajat ehk 4,3% ja 1937. a. sama aja seisust 1,0%. Toornahatööstuses on töötajate arv (5,6%) suurem eelmise kuu seisust, kuid 2,1% väiksem m. a. sama aja seisust.

Tekstiilitööstuses langes töötajate arv 1. VI k. a. 11 955-le, mis on madalam eel-

mise kuu seisust 196 isikut ehk 1,6% ja 1937. a. sama aja seisust 711 töötajat ehk 5,6%. Töömahu vähenemine toimus mais puuvillatööstuses 4,3%, lina- ja dzuuditööstuses 0,3% ning kunstiidiide- ja pudukaupadetööstuses 1,6%. Samal ajal suurenes töömaht villatööstuses 0,7%, köie-, nõöri- ja niiditööstuses — 0,7% ja apretuur- ning värvimistööstuses 0,1% võrreldes eelmise kuuga. Võrreldes m. a. sama ajaga on aktiivsuse nõrgenemine — puuvillatööstuses 15,1%, köie-, nõöri- ja niiditööstuses — 9% ja kunstiidiide- ja pudukaupadetööstuses 5%, kuna aktiivsuse kõvenemist võis märgata villatööstuses 0,4%, lina- tööstuses 3,1% ja apretuur- ning värvimistööstuses 5,3%.

Ettevõtete endi seisukorra hinnangust selgub, et välis-turgudel valitsev suur võistlus ja hindade allasurumine annavad end kõige enam tunda puuvilla- ja linatööstuses, mistõttu on võetud ette tööliste vallandamisi ja mõnes ettevõttes mindud üle kahelt töövahetuselt — ühele vahetusele. Samuti kavatses välis-tellimuste vähenemise tõttu üks suurem tekstiilvabrik minna osaliselt üle viiepäevasele tööajalale. Siseturutellimuste vähenemist on märgata kõigis tekstiiltööstuse erialades peale ühe villatööstuse, kus tellimuste rohkuse tõttu väljavaateid edasiseks töötamiseks hinnatakse väga häiks.

Puutööstuses töusis töötajate arv 1. VI k. a. 6726, mis on suurem eelmise kuu seisust 414 isikut ehk 6,6%, kuid madalam m. a. sama aja seisust 1234 töötajat ehk 15,5%. Saeveskites suurenes töötajate arv mais 376 isikut ehk 11,2%, kuid on väiksem m. a. sama aja töötajate arvust 1219 isiku ehk 24,7% võrra. Mõõbli- ja vineeritööstuses suurenes töömaht 1,9% võrreldes eelmise kuuga, kuid on väiksem m. a. sama aja seisust 2,3%. Muude puuesemete valmistamise alal vähenes töötajate arv mais 1,3% võrreldes eelmise kuuga, kuid ületas 1937. a. sama aja 9%. Puutööstuses erialadest vineeritööstus kannatab välis-tellimuste puuduse all ja ettevõtte arvates võib kujuneda vajalikuks vähenendada tööjõudu.

Paberitööstuses töötavate isikute arv oli 1. VI k. a. 2530, mis on suurem eelmisest kuust 1,4%, kuid väiksem 1937. a. sama aja seisust 1%. Tselluloosi- ja puupapival-

mistamise alal suurenes töömaht 1,2% ning pabereseemete valmistamisel 2,3% võrreldes eelmise kuuga. Võrreldes m. a. sama ajaga on esimesel alal vähenemine 1,5% ja teisel — suurenemine 1,6%. Välis-tellimuste suurenemise tõttu on paberivalmistamise alal väljavaated hästi paranenud. Raskusi on tselluloositurustamisel, kuna selle nõudmine välis-turgudel on väike ja hinnad madalad.

Polügraafiatööstuses töusis töömaht 1. VI k. a. 2043, mis on kõrgem eelmise kuu seisust 0,5% ja 1937. a. sama aja seisust 5,1%.

Toit-, maitseainete ja jookide-tööstuses tegeles k. a. 1. VI 5698 töötajat mis on madalam eelmise kuu seisust 0,6%, kuid kõrgem 1937. a. sama aja seisust 33%. Selle tööstusharu erialadest esinevad töömahu suurenemisega võrreldes eelmise kuu seisuga leivatööstus 1,8% (võrreldes m. a. sama aja seisuga 2,8%), piimatööstus — 4,7% (1,3%), veini- ja likööritööstus — 3,0% (33,5%), linnase- ja õllevabrikud — 0,7% (4,3%), karastavatejookide tööstus — 13,2% (52,5%) ning tubakatööstus — 0,2%, olles aga m. a. sama aja seisust väiksem 1,5%. Kõik teised selle rühma erialad näitavad aktiivsuse nõrgenemist. Nii vähenes töötajate arv šokolaadi- ja kompekkitööstuses välis-tellimuste vähenemise tõttu — 1,4%, konservitööstuses ajutiste tööliste vallandamise tõttu — 7,3%, tapamajades — 0,2%, toiduõlide- ja rasvadetööstuses — 5,6%, kartulijahu ja siirupitööstuses toormaterjali otsa lõppemise tõttu 6,8% ning piiritusetööstuses — 28,3% võrreldes eelmise kuuga. Võrreldes m. a. sama ajaga on neil aladel suurenemine vastavalt — 10,4%, 23,4%, 8,8%, 18,1% ja 16,3% peale kartulijahu ja siirupitööstuse, kus on vähenemine 13,4%.

Kehakatte- ja pudukaupade-tööstuses suurenes töötajate arv võrreldes eelmise kuuga 0,8%, kuid on madalam m. a. sama aja seisust 7,8%. Riievalmistamise alal vähenes töötajate arv 0,2%, jalanõudetööstuse alal aga suurenes töömaht 3,7% ja moe- ning pudukaupadetööstuses töötajate arv jäi muutmataks võrreldes eelmise kuuga. Võrreldes m. a. sama aja seisuga on vähenemine jalanõude- ning moe- ja pudukaupadetööstuses vastavalt 2,5% ja 26,8%,

kuna riitevalmistamise alal töötajate arv on kasvanud 1,2%.

Ehitustööstuses oli suur- ja kesk- tööstuses 1. VI k. a. ilma a/s. „Ehitaja” tööllisteta 6568 isikut, seega 1378 töötajat ehk 26,6% rohkem eelmisest kuust ja 1937. a. sama aja seisust — 1149 isikut ehk 21,2%. Hoonetehitamise alal on töömahu suurene- mine võrreldes eelmise kuu ja m. a. sama kuu seisuga 26,5% ja 17,8%, kuna välisehi- tuste alal on suurenemine vastavalt 26,6% ja 26,3%.

Elektrijaamades, gaasi- ning vesivarustise alal töötas 1. VI k. a. 1110 isikut, mis on kõrgem eelmisest kuust 8,1% ja 1937. a. sama aja seisust 19,6%.

Ülaltoodust nähtub, et kõik tööstusharud esinevad töömahu suurenemisega peale tekstiil- ja toit-, maitseainete- ning jookidetöös- tuse, kus juba mitu kuud toimub töömahu vähenemine välistellimuste kui ka toormater- jali puuduse tõttu.

Rööbiti töötajate arvu suurenemisega k. a. mais on tõusnud ka tööstustöölise üldine töötundide arv võrreldes eelmise kuu ja kahe eelmise aasta sama ajaga.

Töölise töötundide üldarv suur- ja kesk- tööstuses (1000):

	Suurtööstus	Kesk- tööstus	Kokku
1938 mai	8 898	1 585	10 483
1938 aprill	7 030	1 291	8 321
1937 mai	7 623	1 590	9 213
1936 mai	6 409	1 056	7 465

Suurenemine või vähenemine 1938. a. mais (± %):

Võrreldes	Suurtööstus	Kesk- tööstus	Kokku
1938 aprilliga . . .	+26,6	+22,8	+26,0
1937 maiga	+16,7	- 0,3	+13,8
1936 maiga	+38,8	+50,1	+40,4

Töölise keskmine tööpäeva pikkus oli k. a. mais suurtööstuses meestöölisel 8,30 tun- di ja naistöölisel 7,93 ning kesk- tööstuses mees- töölisel 8,35 ja naistöölisel 8,00, kuna eelmise kuu keskmine tööpäeva pikkus oli vastavalt suurtööstuses — 8,21 ja 7,81 ning kesk- töös- tuses 8,37 ja 8,01, seega on mais tööpäev pi-

kem suurtööstuses meestel 1,1% ja naistel 1,5%, kuna see kesk- tööstuses ei küüni eel- mise kuu määrani meestel 0,2% ja naistel 0,1% ulatuses.

Suurtööstuses töötavate meestöölise töö- päev on keskmiselt 0,6% lühem kui kesk- töös- tuses ja naistöölisel — 0,9%.

Koos töötajate ja töötundide arvu suurene- misega tõusis ka töölise ja administratsiooni palga üldsumma k. a. mais.

Palga üldsumma suur- ja kesk- tööstuses (1000 kr.):

	Töölised	Administ- ratsioon	Kokku
1938 mai	3 862	831	4 693
1938 aprill	3 038	808	3 846
1937 mai	3 102	699	3 801
1936 mai	2 338	568	2 906

Suurenemine või vähenemine 1938. a. mais (± %):

Võrreldes	Töölised	Administ- ratsioon	Kokku
1938 aprilliga . . .	+27,1	+ 2,8	+22,0
1937 maiga	+24,5	+18,9	+23,5
1936 maiga	+63,2	+46,8	+61,5

K. a. mais oli töölise keskmine tunni- teenistus suurtööstuses meestel 42,9 s. ja naistel 26,5 s. ning kesk- tööstuses meestel 35,7 s. ja naistel 21,9 s. Võrreldes m. a. sama aja kesk- mise tunniteenistusega on teenistus tunnis tõusnud suurtööstuses meestel — 9,2% ja naistel 7,7% ning kesk- tööstuses meestel 8,5% ja naistel 4,8%.

Reaalteenistus (teenistuse ostujõud tunniteenistuse alusel) on tõusnud võrreldes m. a. sama ajaga suurtööstuses meestöölisel keskmiselt 3% ja naistöölisel 2%.

Tööõnnetusi oli k. a. mais 1095, sellest suurtööstuses 1027 ja kesk- tööstuses 68. Ühe milj. töötunni kohta tuleb seega suurtööstuses 115,4 ja kesk- tööstuses 42,9 keskmiselt 104,5 tööõnnetust, kuna eelmisel kuul oli see vasta- valt 103,1, 33,3, ja 92,3 tööõnnetust ning m. a. samal ajal 125,3, 52,2 ja 112,7. Suhteliselt tõusis k. a. mais tööõnnetuste sagedus võrrel- des eelmise kuuga 42,6%, sellest suurtöös- tuses 41,6% ja kesk- tööstuses — 58,1%.

VÄÄRTPABERITE TURG VAJAB KORRALDAMIST.

NEED FOR ORGANISING THE SECURITY MARKET.

M. Kõstner.

Meie väärtpaberite turul on viimasel ajal ühenduses uute väärtpaberite väljalaskmisega märgata elavust, ning tehinguid tehakse mõnede liikide väärtpaberitega kaunis rohkesti.

Tallinna börsil noteeritakse väärtpabereid kahes osas:

Protsentpabereid: neid on 7 liiki, nimelt:

1) 1927. a. E. V. välislaenu 7% paberid dollarites ja naelsterlingites, millised laenu-paberid realiseeriti Londonis, New York'is ja Amsterdamis Vabariigi Valitsuse poolt Rahvasteliidu finantskomitee kaasabil 1928. a. rahareformi teostamisel;

2) Riigikassa ja majandusministeeriumi pantkirjad mitmes seerias, milledega riik tasus endistele mõisnikele ühenduses maareformiga neilt võrandatud maade eest;

3) Pikalaenu Panga võlakirjad ja pantlehed;

4) Eesti Maapanga pantlehed;

5) Eesti Maapanga kaudu põllumajandusliikude võlgade ümberlaenustamiseks väljaantud asunduskapitali 4% võlakirjad;

6) Eesti Maakrediitseltsi pantlehed;

7) Eesti Hüpoteeqipanga pantlehed.

Viimased kaks liiki protsentpabereid on erapankade paberid, kuna aga ülejäänud on riigi, riigi poolt garanteeritud ja riiklikkude pankade paberid.

Eesti Maakrediitseltsi uued pantlehed edaspidi tulevad ka riigi garantiiga, 2,5 milj. krooni ulatuses, milleks pandi kehtima vastav seadus.

Kogusummas protsentpabereid nii riiklike kui ka erapabereid on liikvel sisemaal umbes 45 milj. kr. väärtuses, peale selle on välislaenu pabereid, peale sisemaa, liikvel välismaal umbes 15 milj. kr. väärtuses.

Need protsentpaberid on väga mitmesuguse protsendiga alates 2,66% kuni 7%-ni. Kõige rohkem on erakätes ja tehakse tehnikuid Eesti Hüpoteeqipanga, välislaenu, asunduskapitali ja riigikassa ning Majandusministeeriumi pantkirjadega. Eriti viimased paberid olid paar aastat tagasi väga nõutavad paberid, kuna kõrge metsahinna tõttu

asundustalude omanikud müüsid oma metsa ja saadud rahaga tasusid riigikassa pantkirjade abil kogu oma asundustalu maa-, hoonete- ja metsavõlad riigile.

Teiste protsentpaberitega on vähem tehinguid tehtud, ja neid noteeritakse ka ükskord aastas, et pankadel ja ettevõtetel äriseisude kokkuseadmisel oleksid aluseks börsikursid.

Üks põhjusi, mis takistab paljude protsentpaberite mahutamist eraturule, on madalamaprotsendiliste protsentpaberite kõrged kursid, õigemini paberilised kursid, sest neid kurse noteeritakse ainult paberil. Kuid noteeritud kursiga ei leia need paberid eraisikute hulgas kuigivõrd otsjaid. Sageli päritakse mitmelt poolt järgi, kuidas on see võimalik, et näiteks välislaenu 7% paberi kurss on 95, kuna teiste mitmesuguste 4%, 4½%, 5% ja 6½% paberite kursid on kõik 100.

Sellepärast tuleks börsil jätta ära sarnaste madalaprotsendiliste paberite noteerimine, millel ei ole ostjaid, ja noteerida ainult neid protsentpabereid, millega tehakse tehinguid, — õigemini anda börsi kursisedelile õige nägu.

On asutud protsentpaberite turu korraldamisele emisjoni nõukogu loomisega, mida tuleb lugeda tervitatavaks nähtuseks. Kuid see nõukogu on nähtavasti mõeldud Majandusministri nõuandjaks organiks, sest uute protsentpaberite väljalaskmist lubab ikkagi, nagu ennegi, majandusminister. Protsentpaberite emisjoni nõukogu loomisest on seepärast üksi vähe. Tuleks asuda börsi korraldamisele, luua uued kodukorrad ja viia börsitehingud reaalsemale alusele.

Aktsiaid noteeritakse börsil 33 aktsiaseltsi ja osühingu omi, millede aktsia- ja osakapitali kogusumma on 35 milj. kr. Börsil noteeritavate aktsiate väiksema ettevõtte kapital on Kr. 20 000.—, suurema ettevõtte kapital on 12 milj. kr. Kõrgem dividend, mida ettevõtte 1937. a. on maksnud on 15%, kuid on ka rida ettevõtteid, millede pabereid börsil noteeritakse, kuid mis ei ole rea aastate jooksul maksnud dividendi.

Kuna uue korra järele võimaldatakse aktiaseltsidele põhikirja võtta senise 50% nimetute (blanko) aktsiate asemel kuni 90% nimetuid aktsiaid, siis hakkavad arvatavasti ka elavnema tehingud aktsiatega, sest nime-

liste aktsiate üleminek ühest käest teise on raskendatud.

Mis puutub börsil noteeritavate ettevõtete majanduslikku seisukorda, siis 1937. a. eest on makstud palju kõrgemat dividendi, kui aasta tagasi.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÕITURG. — BUTTER MARKET.

Seisundi paranemist võiturgudel, mida loodeti ei ole senini veel saanud. Juurdevedu Englise turule oli elavam kui e. n., mis oli tingitud peamiselt euroopa tootjate maade toodangust. Ka Iirist saabus suuremaid saadetisi võid Englise turule. Ka meretaguseist maist teadaolevad partiid, mis on määratud Englise turule juulis, on suuremad kui m. a. samal ajal. Juuliks määratud võikogus meretaguseist maist on tänavu 676 000 kasti e. a. 635 000 kasti vastu, s. o. 6% suurem. Samuti on ladude seis tänavu 15% suurem, kui m. a. samal ajal.

Meie vöihinnaks noteeriti 8. VII 38. Mancheesteris 114—116 š per cwt, Läti 114—116 š, Soome 117—119 š, Rootsi 117—119 š, Taani 124—127 š ja Uus-Meremaa finest 125 š ning first 122 š.

Londonis oli Taani võinoteering 7. VII 38. 122 š tsn.

Saksas oli turuseisund viimasel nädalal kindel, kuna oma maa toodangu tagasimineku tõttu nõudmine elavnes välisvõi järele. Saksa võitoodang näitas e. n. langust ca 8 000 kv. Nädal varemalt oli oma maa piimatalituste võitoodang 102 818 kv ja m. n. 94 801 kv. E. a. samal nädalal oli Saksa piimatalituste toodang 93 813 kv.

Arvestades meie võimüügil Inglises ja Saksas saadud madalamaid hindu, kui nädal varemalt, otsustas vöihindadenoteerimiskomisjon oma koosolekul 11. VII 38 meie vöihinda noteerida 155 s kg franko saatejaam e. n. 159 s vastu.

Meie võitoodang piimatalituses püsib endiselt kõrge ja on loota tänavu uut suurenemist või tootmises ja väljaveos. Nagu esimese poolaasta väljaveoandmeist nähtub on välja-

vedu suurenenud koguselt, kuid tähtsam kui koguline suurenemine on suurenemine väärtuse järgi. Või väljaveost saadud rahaline sissetulek esimesel poolaastal oli 9,67 milj. kr. eelmise aasta 7,57 milj. kr. vastu, s. o. 2,10 milj. kr. ehk 27,7% suurem. Koguse järgi oli tänavune või väljaveo 9% suurem. Või väljaveo väärtuse suurenemine kogulise suurenemise kõrval vihjab paremale vöihindadele.

Tänavu on meie vöieksport enam suunatud Englise turule kui aasta varemalt. Aasta esimesel poolal eksporditud vöist läks Inglesse 70,5% ja Saksa 29,4%. M. a. läks eksporditud vöist Inglesse 63,5% ja Saksa 33,2%,

(Järg lk. 498)

PÕLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas		1938. a.	1937. a.	1936. a.
	4./VII 10./VII 1938	27./VI 3./VII 1938	1./I kuni 10./VII	1./I kuni 11./VII	1./I. kuni 12./VII
VÖI (tonni) Butter (tons)	562,4	805,1	6470,2	5531,8	4494,3
Sellest:					
Saksa . . .	238,4	249,3	1978,2	1905,8	1843,5
Inglisse . . .	324,0	554,8	4494,0	3450,0	2552,7
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	1433	2052	20218	15522	18688
Sellest:					
Inglisse . . .	569	630	9183	1320	11371
Saksa . . .	864	1350	9762	13630	3514
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	—	63,9	1049,9	1071,7	1103,9
LINA (tonni) Flax (tons)	310,2	333,8	3647,5	4159,1	5668,6
Sellest:					
Inglisse . . .	20,7	60,9	1645,4	1576,4	2510,4
Belgiasse . . .	—	—	0,5	201,5	231,8
Soome . . .	20,5	—	303,2	238,8	450,8
Saksa . . .	238,4	252,5	707,7	1385,6	855,2
Prantsusse . . .	—	—	342,2	622,1	1475,7

TAHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 3	4/VII	27/VI	%	Juuni		English Nomenclature see No. 3	4/VII	27/VI	%	Juuni	
	10/VII	3/VII		1938	1937		1938	1938			
SURMÜÜGIHINNAD Tallinnas (Börsikom. noteeringute järgi (kr. kv.)											
1. Rukis	17,00	—	—	17,00	15,87	79. Lambaliha, esim. veer.	75	75	0	72	65
2. Nisu	23,00	—	—	23,00	24,50	80. " tag,	85	85	0	81	70
3. Oder, sõõda	—	—	—	—	21,75	81. Searasv, sulatamata	110	110	0	110	110
4. Kaer	—	—	—	—	17,50	82. " sulatatud	140	140	0	140	140
5. Rukkijahu	18,68	—	—	18,68	18,13	83. Loomarasv, sulatamata	65	65	0	65	55
6. Rukkipüül	26,50	—	—	26,50	23,75	84. " sulatatud	80	80	0	80	80
7. Nisupüül (kõrgem sort)	43,00	—	—	43,00	46,00	85. Heeringad	55	55	0	55	50
8. Kartulid, sõõgl	3,90 ⁵⁾	—	—	3,92	2,35	86. " Besti orivalik	—	—	—	—	—
9. " piirituse	—	—	—	—	—	87. Räämod, värsked	25	25	J	9	9
10. Kartulitärklis	25,00	—	—	25,00	23,00	87. Kilud, värsked	—	—	—	32	20
11. Juust, Sveitsi (kg)	1,80	—	—	1,82	1,25	88. Ristikehin	6,7	7,3	-3,3	7,3	6,1
12. Tahmevi (kg)	0,78	—	—	0,78	0,25	89. Aasahin	4,9	4,9	0	4,9	4,7
13. Suhkur	44,00	—	—	43,92	44,78	90. Põletispuud, kase (m ²)	845	845	0	845	845
14. Sool	2,43	—	—	2,43	2,87	91. " männi	563	563	0	563	563
15. Riis, Burma II	46,50	—	—	46,50	46,55	92. Petrooleum (lt)	16	16	0	16	14
16. Tee, or. Pek., Tseilon (kg)	5,80	—	—	5,80	6,75	PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
17. Kohv, Rio, Santos	2,98	—	—	2,98	2,98	Rukis — (kr. kv.)	—	—	—	—	10,00
18. Kakao, Hollandi	2,10	—	—	2,10	2,10	93. Hamburg (La Plata)	—	—	—	7,52	12,61
19. Heering., S. Matties (tünn)	52,00	—	—	52,00	48,50	94. Chicago	7,67	7,52	-1,2	7,52	12,61
20. " Mattfuls	53,00	—	—	53,00	52,50	95. Winnipeg	7,04	7,39	-4,7	7,60	16,10
21. Palgid, kuusk, määnd (thm)	16,00	—	—	16,00	20,00	Nisu — (kr. kv.)	—	—	—	—	—
22. Paberipuu (rm)	9,00	—	—	9,18	7,50	96. Hamburg (Manitoba I)	16,13	17,38	-6,9	15,90	10,04
23. Saet, mat., määnd n/s (thm)	35,00	—	—	35,67	48,00	97. Liverpool	12,59	12,88	-2,3	12,37	17,41
24. Telliskivid (1000 tk.)	51,00	—	—	51,00	47,00	98. Chicago	9,54	10,04	-5,0	9,98	14,85
25. Silikantkivid (1000 tk.)	42,00	—	—	41,67	41,00	99. Winnipeg	13,12	13,78	-4,8	13,81	16,27
26. Tsement (tünn 170 kg)	5,85	—	—	5,85	5,85	Mais — (kr. kv.)	—	—	—	—	—
26a. Tsem. paberkot. (170 kg)	5,15	—	—	5,15	5,15	100. Chicago	8,30	8,20	+1,2	8,17	16,88
27. Lubi	2,20 ⁷⁾	—	—	2,20 ⁷⁾	2,20 ⁷⁾	Piim lahtiselt Tallinn (snt. lt.)					
28. Tsinkvalge (kg)	0,40	—	—	0,41	0,61	101. I v. piimakaupustele	12	11,5	+4,3	12	11
29. Ooker (kg)	0,20	—	—	0,20	0,23	102. I v. piimatööstustele	11	10,5	+4,7	11	10
30. Värnits	61,00	—	—	61,00	65,00	103. II v. piimakaupustele	10	9,5	+5,2	10	10
31. Linaseeme, õli tootmiseks	—	—	—	—	—	104. II v. piimatööstustele	9	8,5	+5,9	9	9
32. Ölikoogid, linaseemne	—	—	—	15,25	12,50	Või, (snt. kg)	—	—	—	—	—
33. Nisukliid	—	—	—	12,50	10,00	105. Tallinn	155	150	-2,5	159	146
34. Superfosfaat, 18—20%	—	—	—	4,80	4,25	106. Kindlustatud hind	170	170	0	178	147
35. Kaalisool, 40%	—	—	—	11,70	10,60	<i>Londonis.</i>					
36. Fosforiit, eesti	—	—	—	3,85	—	107. Taani	217	222	-2,8	221	105
37. Nitrofoska	—	—	—	24,50	23,90	108. Eesti	—	—	—	—	—
38. Rand, sordi	21,00	—	—	21,00	21,67	109. Läti	—	—	—	—	—
39. Teras, vedru	32,00	—	—	32,00	26,00	110. Leedu	—	—	—	—	207
40. Inglisina	400,00	—	—	400,00	556,67	111. U-Meremaa	—	220	—	—	219
41. Saatina	42,50	—	—	42,50	68,33	<i>Manchesterts.</i>					
42. Vaskplekk, punane	210,00	—	—	218,00	255,00	112. Taani	223	225	-0,9	226	208
43. " valge	180,00	—	—	180,00	195,00	113. Eesti	205	205	-1,4	213	195
44. Tsinkplekk	77,50	—	—	77,50	77,50	114. Läti	205	208	-1,4	218	195
45. Puuvillariie, bjäs (mtr)	0,57	—	—	0,57	0,81	115. Soome	210	214	-1,9	216	200
46. Tallanahk, eesti nah. (kg)	2,45	—	—	2,45	2,45	116. Rootsi	210	214	-1,9	215	200
47. " ameer. n. I s.	2,75	—	—	2,75	3,03	117. Kopenhaagenis — Taani	175	178	-1,7	177	159
48. Paber, rotatsioon	23,20	—	—	23,20	23,20	Peekon. (snt. kg)	—	—	—	—	—
49. Kivistai, auru, Newcastle	2,80	—	—	2,80	3,03	118. Tallinn 60 — 72 kg I s.	90 ⁹⁾	87 ⁴⁾	+3,4	87	93
50. " sepa	8,50	—	—	8,50	3,50	119. " 55,5—59,5 " "	85 ⁹⁾	82 ⁴⁾	+3,6	82	88
51. Põlevkivi, 1-a s.	0,90	—	—	0,90	0,83	120. " 72,5—75,0 " "	81 ⁹⁾	78 ⁴⁾	+4,0	78	84
52. Turvas	1,00	—	—	1,00	0,90	<i>Londonis (kõrgem not.)</i>					
53. Põlevkiviõli	6,70	—	—	6,70	5,27	121. Taani	182	176	+3,4	175	167
54. Kütteõli, o/d. "E. Kiviõli"	6,75	—	—	6,75	5,10	122. Eesti	178	171	+4,1	167	143
55. Kivitärv	18,25	—	—	18,25	19,00	123. Läti	178	171	+4,1	167	143
56. Nafta	14,25	—	—	14,25	13,83	124. Leedu	178	171	+4,1	167	143
57. Petrooleum, Ameerika	15,50	—	—	15,50	16,00	125. Rootsi	180	176	+2,9	172	151
58. Bens., Riiigi Põlevkivi (lt)	0,32	—	—	0,32	0,29	126. Iiri	185	176	+5,1	174	168
59. " Kiviõli "Estolin" (lt)	0,33	—	—	0,33	0,30	127. Poola	178	171	+4,1	167	143
VAIKEMÜÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)											
60. Rukkijahu (kottivisi)	18,4	18,4	0	18,4	18,0	Lina — Võru-Petsert.					
61. Sõõkujahu (kottivisi)	27,5	27,5	0	27,5	28,0	128. Ristna (R)	—	101	—	104	144
62. Manna	50	50	0	50	50	129. Hoffsdreiband (HD)	—	83	—	95	135
63. Kartulijahu	80	80	0	80	80	130. Dreiband (D)	—	82	—	86	126
64. Kartulid	8,1	8,1	6	8,1	3,9	131. Ordín-dreiband (OD)	—	74	—	77	117
65. Suhkur	48	48	0	48	48	132. L-ordin-dreib. (LOD)	—	65	—	68	108
66. Sool	5	5	0	5	5	133. Takuprakk (H)	—	56	—	59	99
67. Piim, lt. II valik lahtine	12	12	0	12	11	<i>Mujal Bestia.</i>					
68. Lauavõi	190	190	0	196	180	134. Ristna (R)	—	99	—	102	141
69. Kõõgivi	160	170	-5,9	164	141	135. Hoffsdreiband (HD)	—	90	—	93	182
70. Koor, rõõak (liter)	110	110	0	110	110	136. Dreiband (D)	—	81	—	84	123
71. " hapu	110	110	0	110	110	137. Ordín-dreiband (OD)	—	72	—	75	114
72. Kanamunad (paar)	10	10	0	9	7	138. L-ordin-dreib. (LOD)	—	83	—	68	105
73. Sealiha, keedulih	95	95	0	92	90	139. Takuprakk (H)	—	54	—	57	96
74. " praeliha	110	110	0	104	100						
75. Loomaliha, supiliha	75	75	0	69	56						
76. " praeliha	100	100	0	88	67						
77. Vaskaliha, esim. veer.	65	65	0	58	45						
78. " tag.	85	85	0	77	46						

1) fr. Rakvere; 2) ühes teedemaksuga; 3) 11./VII—17./VII; 4) 4./VII—10./VII; 5) Virumaa raudteejaamades; 6) raudteejaamades. 7) fr. Tamsalu.

seega on Inglise osatähtsus müügituruna tunduvalt paranenud.

Või väljavedu m. n. näitas tõusu võrreldes sellele eelnenud nädalaga. M. n. veeti võid välja 562,4 tn e. n. 805,1 tn vastu. M. n. väljaveetud võist läks Inglise 324,0 tn ja Saksa 238,4 tn.

Väikemüügil oma maa linnade turgudel maksus või:

	Lauavõi snt. kg	Kõõgivõi snt. kg
Tallinnas	190	150—105
Rakveres	180—200	140—170
Narvas	190—195	150—180
Paides	190	160—170
Tartus	180—200*)	125—143
Pärnus	185—190*)	140—150
Valgas	190	133—168
Haapsalus	200	190—135
Petscris	160—170	125—185

*) Või hind kaupluses.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib kindel tendents. Ilusate ilmade puhul suurenes nõudmine peekoni järele Londonis ja Inglise rannäärseis suvitushinnades. Suurema nõudmise tagajärjel tõusid kõigi maade peekonihinnanoteeringud. Nii noteeriti Londonis 8 VII s. a. kõrgema sordi peekonihindadeks: Taani 102 š, Eesti 100 š, Rootsi 101 š, Poola 100 š, Holland 101 š, Iiri 104 š, Läti 100 š ja Leedu 100 š.

Seega tõusis eesti peekoni kõrgema sordi hinnanoteering Londonis 4 š tsn-lt võrreldes m. nädalaga. Võrreldes m. a. samaaja noteeringuga, on käesolev noteering kõrgem 16 š tsn-lt ehk 19%.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

M. n. oli veiste pakkumine suvise aja kohta keskmine. Hinnad väikese võnkumisega jäid endiseks.

Suurte pullide liha maksus: rammusail 52—54 s. ja keskmisil 50—52 s.

Väiksemail pullil; rammusail 43—50 s., keskmisil 47—49 s. ja lahjadel 44—46 s. kg.

Lehmaliha: nuumatuil 53—58 s., rammusail 45—52 s., keskmisil 41—44 s. ja lahjadel 35—41 s. kg.

Mullikalihaga; nuumatuil 53—58 s., rammusail 50—52 s., keskmisil 46—48 s. ja lahjadel 38—43 s. kg.

Turustades veiseid eluskaalu alusel maksusid suured pullid 31—33 s., väiksemad pullid 29 s. Lehmad 20—32 s. ja mullikad 20—33 s. kg.

TOORNAHKADE TURG. — RAWHIDE MARKET.

Toornahkade turul püsib kindel tendents. M. n. kohta noteeriti järgmised hinnad:

Peekoni hinnatõus Londonis võimaldasiseturul tõsta peekonsigade hinnanoteeringut.

K. n. maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

Tapakaal	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	90	85		
55,5—59 „	85	81		Siseturu hinnad
72,5—75 „	85	81		
75,5—80 „	81	77		

Käeolevast nädalast alates tõsteti eluskaalu alusel osetatavate sigade kaalu alamäär 105 kg-le. Elussigade eest makstakse:

105—120 kg raskused	60 s.	eluskaalu kg
121—160 „ „	64 „	„ „
üle 160 „ „	60 „	„ „

Vasikate pakkumine keskmine. Nõudmine keskmine. Hinnad enamvähem endised. Tapetud kaup maksus: nuumatud ja suured vasikad 60—70 s., rammusad 50—60 s., keskmised 40—50 s. ja lahjad 35—40 s. kg. Elusvasikad maksusid sõltuvalt rammususest 30—38—46—50 s. kg.

Lammaste pakkumine endiselt keskmine. Nõudmine keskmine. Tapetud lambad maksusid: rammusad 55—65 s., keskmised 45—55 s. ja lahjad 40—45 s. kg. Eksportlambaliha hind 85—90 s. kg. Eluskaalu alusel 33—36 s. kg franko saatejaam.

Sigu keskmiselt, nõudmine keskmine, hinnad tõusid mõne sendi võrra. Noored ja peekonkaalulised sead maksusid 80—83 s., lihasaad 78—81 s. ja rasvasaad 77—80 s. kg. eluskaalu alusel maksusid sead 62 s. piires kg.

Veisenahad I sort 70 s ja II sort 63 s kg.

Vasikanahad kr. 2.75 tk.; rasked vasikanahad alates 3,5 kg kr. 0,90 kg.

Lambanahad kr. 2.50—3.75 tk. sõituvalt suurusest ja villa pikkusest.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Võrreldes eelmise nädalaga kanamunaturul suuremaid muudatusi ei olnud.

Taanis näitab kanamunatoodang viimaseil nädalail väikest tagasiminekut, kuid see ei avaldanud ekspordile suurt mõju. Hinnatase on praegu küllalt kõrge ja ei ole näha suuremat muudatust lähemas tulevikus.

Hollandis püüvad toodangud küllalt kõrgeid ja pakkumine on elav. Hindade paranedes on turuseisund jäänud soodsaks.

Lätis, Leedus ja Poolas on toodangud pisut nõrgenenud, kuna munade kokkutoomine on läinud tagasi. Munade kokkutuleku tagasimineku näib olevat suurem kui toodangu tagasimineku, mis nähtavasti tingitud sisemaal tarvitamise suurenemisest ja ka konservimiseaja kätte jõudmisest.

Inglises suurmüügil ei olnud hindades suuremaid muudatusi. Väikemüügihinnad näitasid pisut tõusu. Londonis oli Taani kanamunahinnaks 17 lbs 11 š 6 d — 11 š 9 d e. n. 11 š 3 d — 11 š 6 d vastu, 15,5 lbs 10 š 9 d — 11 š e. n. 10 š 6 d — 10 š 9 d vastu ja 14 lbs 10 š 3 d — 10 š 6 d e. n. 10 š — 10 š 3 d vastu.

Saksas muutus kanamunaturuseisund vähe võrreldes eelmise nädalaga. Loomulikult ilmes juba aastaajast tingitud toodangu vähenemine, kuid suuremaid tootmisringkonnist kus oli suuremaid sadusid, saabus mune veel külluses. Et ka välismaiste kanamunade

Hobusenahad 20 kg ja üle rasked kr. 11.—tk. ja alla 20 kg rasked 8 kr. tk.

juurdevedu oli veel küllalt suur, seetõttu ei olnud kanamunade vähesust turgudel märgata ja kõik nõudmised leidsid rahuldamist. Välismaiste kanamunadena peamiselt esinesid Taani kanamunad, kuid esmakordselt oli suuremal kogusel ka Hollandi ja Belgia kanamune. Ka Poolast tuli märkimisväärseid koguseid kanamune, kuna Lõuna-Euroopa maa-dest juurdevedu näitas tunduvalt tagasiminekut. Välismaalt sisseveetud kanamunadest suur osa läks otsekoheksks tarvitamiseks ja mõned väiksemad kogused ka tagavarade täiendamiseks.

Sõltuvalt kanamunaturuseisundist otsustas kanamunahindade noteerimiskomisjon reedel, 8. VII määrata eksport kanamunade hinnaks 75 senti kg. franko kogumispunkt ja siseturu kanamunade hinnaks 65 s. kg. Turutendentsid vaikne. Kanamunade hind kindlustati 2. VII 1938 Vabariigi valitsuse otsusega eksportmunade eest 75 senti kg. Sisemaa turgudel maksti m. n. kanamunadest:

	sent. paar		sent. paar
Tallinnas	9—11	Pärnus	8—10
Rakveres	9—12	Valgas	8—10
Narvas	10—11	Haapsalus	8—10
Paldes	7—9	Petsris	7—8
Tartus	8—9		

Kanamune veeti m. n. välja 1 433 000 tk e. n. 2 052 000 tk vastu. Väljaveetud kanamunadest läks Saksa 864 000 tk. ja Inglisse 569 000 tk.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Sademetega ja rohukasvuks parajate soojustingimuste tagajärjel on rohukasv karjamaa- del olnud eelmise nädala algul veel kaunis hea. Samuti oli vilude ilmade tõttu Tallinnas piima järele nõudmine tagasihoidlik ja piimapakkumine ületas nõudmist. Nädala teise poole kuivad ja soojad ilmad, osalt ka hoogne heinatöö, vähendasid piimapakkumist. Kuna palavus ühtlasi nõudmist piima järele

suurendas, siis kõvenes eelmisel nädalal langenud piimahind varemale tasemele.

Piimahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 11. VII s. a. noteeriti Tallinna kohta piimahinnad; I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 12 s. l. ja piimatööstustele 11 s. l., II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10 s. l. ja piimatööstustele 9 s. l.

Ilmade soojuse püüdes võib loota nõudmise suurenemist.

M. n. maksus piim piimakauplustes s. l.:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	17—19	—	14—15	12
Narva	14	10	—	8
Tartu	15	12—13	—	10
Haapsalu	—	—	10	8—9

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Pärnu	16	12	—	11
Valga	15	—	—	10
Rakvere	14	—	—	9
Paide	—	—	—	9
Petseri	—	—	—	10

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Petseri maasikate kõrval on rohkesti müügil ka juba Põhja-Eesti ja Tallinna lähema ümbruskonna maasikaid. Need on võrreldes petseri maasikatega kvaliteedilt paremad — ei ole muljutud ega ülevalminud, on suured ja nopitud enamasti koos varreotsaga. Hind püsib neil võrreldes petseri maasikatega endiselt peagu kolm korda kallim — 100—150 s. kg. Petseri maasikatest nõutakse 40—55 s. kg., 40 sendised marjad on aga väikesed ja ülevalminud ning muljutud. Maasikate hind on püsinud tänava võrdlemisi kõrge ja näib et ta enam ei langegi madalamale, sest maasikate hooaja haripunkt hakkab juba mööduma.

Karusmarjade hind püsib m. n. tasemel, mustikate ja murakate hinnad on aga langenud 10 ja 15—20 s. kg-ist.

Värsket kartulit tuleb turule juba koorimate viisi vabamaa kultuuridest. Hind on ka vastavalt langenud — m. n. müüdi neid juba 15 s. kg., nädala algul tõusid hinnad veidi ja esmasp. 11. VII nõuti 23—25 s. kg-st.

Värskete köögiviljade hinnad püsivad peagu m. n. tasemel, arvatud välja lillkapsas, mille hind on ligi poole võrra langenud ja tomat, mille hind on langenud 50 s. kg-ist.

Uudisena ilmusid turule värsked kaalikad, hind 8—10 s. tk.

Apelsine on veel õige vähe müügil, hinnad 14—25 s. tk. Häid ja suuri apelsine turul aga enam ei ole, 25 s. apelsinid on umbes niisugused, mis talvel maksusid 15 s. tk. Sidrunite hind on 10—14 s. tk.

Tallinna turul maksusid väikemüügil 11. VII:

	s. kg	s. kg	
Aedmaasikad, petseri	40—55	Kartul, värsked	23—25
” Põhja-		Hernekaunad	130—150
Eesti ja Tallinna			s. tk.
ümbruskonna	100—150	Lillkapsas	10—40
Karusmarjad	20	Kurgid, värsked	10—35
Mustikad	40	Kaalikad, ”	8—10
Soomurakad	35—40	Apelsinid	14—25
Tomat	150—200	Sidrunid	10—14
Sibulad (vanad)	140—150		s. kimp
Hapukapsas	40	Porgandid, värsked	10
Peakapsas, värsked	50—60	Redised	10
Salat	50		

KALATURG. — FISH MARKET.

Kohasaagi vähenemise tõttu Pärnu lahes arenes koha väljavedu nõrgalt, milline mõjus üldisele kalakauba väljaveokogusele.

Kuni 9. VII veeti välja kala ja kalakaupu 40 750 kg, sellest koha 17 400 kg, angerjat 12 000 kg, hauged 6550 kg, lõhet 2500 ja kuivatatud tinte 2300 kg.

Koha läks Rootsi 16 200 kg ja Tšehhoslovakkiasse 1200 kg. Rannikul maksti kalureile kuni 80 s. kg-st.

Angerjat veeti välja eluskalana Taani 6400 kg ja Rootsi 1300 kg ning jääpakendis värskena Saksa 4300 kg.

Haugi läks värskena Rootsi 5500 kg ja Tšehhoslovakkiasse 1050 kg.

Lõhe eksporditi Saksa 2300 kg ja Rootsi 200 kg.

Kuivatatud tinte eksporditi Lätti 2300 kg.

Siseturu kalakaubanduses valitses nõrk tegevus. Kaupa müügil vähe kuid ka nõudmine värsked kalale tagasihoidlik. Peipsil nõrgaltarenenud kalastuse tõttu müügil vähe latikat ja ahvenat. Võrdlemisi rahuldaval kogusel pakutakse rääbist. Tartus 35—40 s. kg, Tallinnas 50 s. kg.

Räimekaubandus. Rääimesaagi languse tõttu kaupa müügil vähe ja müügihindades tunduv tõus. Narva kui ka Tallinna lahe kalastus andis m. n. kestel kokku ainult 2000 kg räimi. Rannas maksti kalureile 20—

25 s. kg, turul (Narvas ja Tallinnas) püsis rähmehind 25—30 s. kg. Tartu turul puudus müügil rähm. Ainult laupäeval tuli Pärnust väiksem saadetis, milline nõrgema kvaliteedi tõttu läks müügile 15 s. kg.

Haapsalu kalasadamasse tuleb müügile üksikuid vähesed paadilaadungeid. Müügihind sadamas 100 s. mõtt. Haapsalu turul väikemüügil kuni 30 s. kg.

Turusaak enam-vähem rahuldav. Tallinna kalasadama kaudu tuleb müügile päevas 1500—3000 kg, millest kalureile maksti 9—15 s. kg. Turul püsib müügihind 15—30 s. kg, sõltudes kala suurusest ja kvaliteedist.

Lesti müügil vähe. Hiiu rannikvetest tuli vaid kaks paadilaadungit: 1000 kg, millest maksti kalureile 15 s. kg ja — 1500 kg — 25 s. kg. Turul müüdi lesti vastavalt 20—35 s. kg.

Kilusaak härmiselt nõrk.

Värskkala vähesuse tõttu nõudmine soolatud ja suitsutatud kalade järele elav. Hinnad püsivad endisel tasemel.

Tähtsamate kalaliikide müügihinnad s. kg:

	Tallinn 9. VII	Tartu 9. VII	Narva 8. VII
Lõhi, värsk	250—300	—	225—300
Iherus, „	120—150	—	—
Angerjas, „	180—250	120—180	—

	Tallinn 9. VII	Tartu 9. VII	Narva 8. VII
Koha, värsk	90—180	80—120	—
Siig, „	90—150	—	—
Haug, „	45—70	35—60	50—70
Latik, „	50—70	35—60	35—45
Alven, „	35—45	15—30	40—45
Säinas, „	—	20—25	35—40
Särg, „	—	10—15	—
Linask, „	—	40—50	—
Koger, „	40—50	50	—
Kiisk, „	90—35	20	—
Rähm, „	28—30	15	25—30
Kilu, „	—	—	—
Tursk, „	15—25	20	—
Lest, „	30—40	—	—
Rääbis, „	50	35—40	—
Vimb, „	40—45	—	35—45

Kalahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 11. VII k. a. noteeriti värsk- ja eluskala müügihinnad.

Lõhi, värsk ekspordikõlblik alates 6 kg ja raskemad 250 s. kg franko rannik. Tendents kindel.

Angerjas elus ekspordikõlblik 125—130 s. kg fr. rannik. Tendents kindel.

Koha värsk I valik 70—80 s. kg fr. rannik. Tendents kindel.

Haug värsk, valik 1—3 kg 35 s. kg fr. rannik. Tendents kindel.

Latikas värsk 30 s. kg fr. rannik. Tendents kindel.

INFORMATSIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

30. juunil 1938. a.

AKTIVA

PASSIVA

1. Kattevara: — Reserve:		1. Põhikapital — Capital	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 252 854,08	2. Tagavarakapital — Reserve Fund	1 080 455,23
välisraha	15 817 372,07	3. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities:	
2. Vahetusraha — Subsidiary Coim.	1 274 547,97	a) pangatähed liikvel	46 774 600,—
3. Sisevekid: — Home Bills:		b) jooksvad arved:	
kaubavekid	7 810 265,79	valitsuse	16 785 144,34
põllumajandusl.	2 883 338,82	pankade	15 495 439,00
metsatööstusl.	57 897,27	teised	2 003 378,07
4. Laenud: — Loans and Advances:		4. Muud passivad — Other Liabilities	34 943 962,61
valitsusele	—		14 489 064,51
teistele *)	12 843 954,10		
5. Kinnis- ja vallasvara — Immovable Property and Equipment	3 431 778,77		
6. Muud aktivad — Other Assets	24 881 068,68		
	102 288 072,85		102 288 072,85

Kattevara vahetuse jooksvate kohustustega: } 61,27%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 908 469,65
Includes Ek. 908 469,65 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

LEEDU.

Leedu-Saksa kaubanduslääbirääkimised.

Commercial Negotiations between Lithuania and Germany.

Hiljuti lõppesid Leedu-Saksa kaubanduslääbirääkimised, mille tulemusena pikendati Leedu-Saksa kaubandusleping ühe aasta võrra, kuni 1. VIII. 1939.

Teatavasti, peale kaubandussuhete normaliseerimist mõlema riigi vahel ja kaubanduslepingu sõlmimisel Saksaga 1936. a. juulis määrati kindlaks üldlääbikääk 60 milj. liti peale. Juba 1937. a. ilmnes aga, et nii sissevedu Saksast kui ka väljavedu Saksa näitas tugevat tõusu. Kaubanduslepingu pikendamisel m. a. arvestati ka eelnimetatud asjaolu ja suurendati üldlääbikääk järgmiseks aastaks 12%.

Statistilised andmed Leedu-Saksa kaubavahetuse kohta 1937. kalendriaastal näitavad, et Leedu väljavedu Saksa tõusis ümmarguselt 34,5 milj. litile (16,55% kogu väljaveost) 20,6 milj. liti vastu 1936. a. Leedu sissevedu Saksast tõusis aga 46,4 milj. litile (21,81% kogu sisseveost) 14,4 milj. liti vastu 1936. a. Seega oli Leedu-Saksa kaubavahetus 1937. a. Leedu-le passiivne 11,9 milj. litiga.

Kuna praegu kehtiva kaubanduslepingu ajal on Leedu importinud Saksast rohkem kui müünud sinna, siis kohustus Saksa ostma Leedust kaubavahetuse tasakaalustami-

seks kuni 1. VIII., s. o. kuni uue kaubalepingu jõustumiseni, mitmesuguseid kaupu 6,73 milj. liti väärtuses, sellest: metsamaterjali ümmarguselt 1 milj. liti väärtuses, lina ligi 1,15 milj. liti väärtuses, samuti linaseemet, teravilja, loomi, sigu, mune, juustu ja teisi kaupu väiksemal kogusel.

Uue kaubanduslepingu läbirääkimiste aluseks võeti e. a. üldlääbikäägu andmed, kusjuures võeti arvesse ka Leedu-Austria kaubavahetuse läbikääk, mis 1937. a. ulatus ligi 4 milj. litile (väljavedu 2,26 milj. liti ja sissevedu 1,6 milj. liti). Eelolevaks lepinguaastaks määrati kindlaks vastastikused kontingendid ümmarguselt 45 milj. litile.

Kaupade nimekiri on jäänud üldiselt samaks, mis eelmistel aastatel, kusjuures kaupade kogust suurendati, arvatud välja need kaubad, millede kontingenti eelmisel aastal ei suudetud kasutada täiel määral. Leedu müügid Saksa piirduvad ka edaspidi peamiselt põllumajandussaadustega, milledes piima- ja lihasaadused moodustavad ligi 60%. Peale eelnimetatu on veel nähtud ette väljaveoks Saksa mitmesuguseid seemneid ligi 5 milj. liti väärtuses, linu 2 milj. liti väärtuses, metsamaterjali ja teisi kaupu.

ITAALIA.

Itaalia-Saksa kaubavahetuse areng.

The Development of Trade between Italy and Germany.

Itaalia-Saksa kaubavahetus on viimastel aastatel näidanud püsivat tõusu. 1933. a. ulatus see 1 800 milj. liirile, moodustades seega $\frac{1}{7}$ kogu Itaalia kaubavahetusest välismaaga. 1937. a. tõusis kaubavahetus juba 4 000 milj. liirile, moodustades ligi $\frac{1}{5}$ kogu Itaalia kaubavahetusest välismaaga.

1938. a. 4 esimese kuu andmed näitavad, et Itaalia-Saksa (kaasa arvatud Austria) kaubavahetus on veelgi tõusnud, ulatudes 1 700 milj. liirile, mis moodustab enam kui $\frac{1}{4}$ kogu Itaalia kaubavahetusest (6 600 milj. liiri) välismaaga nimetatud neljal kuul.

Kaubavahetuse saldo on Itaaliale nii Saksa kui Austria suhtes olnud passiivne.

Ühes Austria Anschlussiga on Itaalia kaubavahetuse passiviteet Saksaga veelgi süvenenud. Itaalia kaubavahetus Saksaga käesoleva aasta 4 esimese kuu jooksul oli järgmine:

Sissevedu Saksast	930 962 000 liiri
Väljavedu Saksast	576 144 000 „
Sisseveo ülekaal	354 818 000 liiri
Sissevedu Austriast	158 042 000 liiri
Väljavedu Austriast	84 388 000 „
Sisseveo ülekaal	73 654 000 liiri

Saksa tähtsamaist sisseveokaupadest Itaaliasse tuleks nimetada (1938. a. 4 kuu andmed): kivisüsi ja koks 358 076 000 liiri väärtuses, masinad ja nende osad

147 860 000 liiri väärtuses. Need kaks kaubaliiki kokku moodustavad üle poole kogu Saksa väljaveost Itaaliasse. Muudest tähtsamaist kaupadest võiks nimetada: töötletud nahad (35 663 000 liiri), rauast, terasest ja malmist kaup (33 250 000 liiri), keemilised väetisained (24 098 000 liiri). Austria tähtsamaist sisseveokaupadest Itaaliasse tuleks nimetada (1938. a. 4 kuud) metsamaterjal 40 937 000 liiri väärtuses, puumass (keemiline) 29 494 000 liiri väärtuses. Need kaks kaubaliiki kokku moodustavad üle poole kogu Austria väljaveost Itaaliasse. Muudest kaupadest tuleks veel nimetada: too-

res raud — 18 091 000 liiri väärtuses, raud- ja terasplaadid — 7 092 000 liiri väärtuses, masinad ja aparaadid — 5 296 000 liiri väärtuses.

Itaalia väljaveo tähtsamaist kaupadest Saksa olid (1938. a. 4 kuud): kanep ja väiksemal määral lina — 74 564 000 liiri väärtuses, apelsinid, mandariinid, sidrunid — 68 152 000 liiri väärtuses, kuivatatud puu- ja aedvili — 41 561 000 liiri väärtuses. Itaalia tähtsamaist väljaveokaupadest Austriasse 1938. a. 4 kuu andmeil olid apelsinid, mandariinid ja sidrunid 23 610 000 liiri väärtuses.

Hoiatus eksportijaile. — *Warning to Exporters.*

Hoiatus eksportijaile: kaupu Itaaliasse mitte enne saata välja kui importijale on sisseveoluba antud välja.

Itaalia kaubandus- ja valuutaministeerium teatab ajakirjanduse kaudu järgmist: „Vaatamata korduvaile hoiatusile importijaile mitte tellida ega lasta saata välja kaupu enne vastava sisseveoloe kättesaamist, saabub mi-

nisteeriumile avaldusi sisseveolubade saamiseks kaupadele, mis saadetud juba teele või jõudnud pärale, ilma et neile sisseveoluba oleks antud välja. Kuna säärane talitusviis on ilmselt katseks rikkuda kehtivat korda, siis jätab ministeerium enesele õiguse võtta sarnasel viisil talitajaid kohtulikule vastutusele.”

LÄTI. Tsemendi tootmine Lätis. — *Production of Cement in Latvia.*

Läti tsemenditööstuse „C. Ch. Schmidt'i“ 1937. a. aruandest nähtub, et tsemendi tootmine Lätis on kolme viimase aasta jooksul arenenud järjekindlas tõususuunas. Nii toodeti Lätis tsementi 1935. a. 72 013 tn, 1936. a. 97 763 tn ja 1937. a. ulatus toodang juba 122 426 tn-le. Hiljuti rakendati

töösse veel sama ettevõttele kuuluv teine vabrik asukohaga Brocenes, mille tootmisvõime on peagu võrdne sama ettevõtte esimese vabrikuga Riias. Seega tõuseb Läti tsemendivabrikute tootmisvõime 250 000 tn-le aastas.

ARGENTIINA. Argentiina kartulisaa. — *Potato Crop in Argentine.*

Argentiina põllumajandusministeerium on avaldanud esialgse kokkuvõtte käesoleva 1937/38. a. kartulisaaagi kohta, mis 127 029 ha suuruse külvipinna kohta ulatus 952 000 tn-le, ehk 8392 kg hektaarilt. Peale seemnekartuli osa jääks sellest saagist tarbimiseks 807 000 tn e. a. 321 865 tn vastu. (Seega osutub tänavune ülejääk 485 135 tn võrra ehk 151% suuremaks eelmise aasta omast. Kui võrrelda

neid andmeid viimase viie aasta keskmise saagiga, siis ületab tänavune saak selle 22% ehk 143 266 tn võrra. Tänavune hea saak pannakse peamiselt esmakvaliteedilise, osalt sisseveetud, seemnekartuli tarvitamise arvele. Kuna kartulihinnad on Argentiinas püsivad erakordselt kõrge tasemel viimaseil aastail, siis tuleb arvestada ka võimalikku hindade langust ühes tänavuse rikkaliku saagiga.

A.-S. „Ühiselu“ trükk. Tallinn, Piltk 22. 1938.